

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 426/2024-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Vladimírom Kašubom, PhD., advokátom, Holubyho 51, Martin, proti uzneseniam Krajského súdu v Žiline 2To/15/2023-397 zo 17. mája 2023 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo/15/2024 z 5. marca 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a odopriet' výpoveď podľa čl. 47 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami súdov v trestnom konaní.

II.

2. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z októbra 2022 uznaný vinným z prečinu pytliactva, ktorého sa dopustil tak, že ráno 1. februára 2018 v blízkosti areálu, v ktorom býval, na poli, kde zver vnažil kukuricou, kušou zastrelil jeleňa, ktorý stade prešiel asi 350 metrov k miestu, kde uhynul. Z toho miesta policajti podľa stôp krvi identifikovali vnažisko a postriežku, pri ktorých boli ľudské stopy smerujúce k areálu, v ktorom býval sťažovateľ. Policajti následne kontaktovali vlastníka areálu, ktorý privolať sťažovateľa. Sťažovateľ sa do areálu dostavil a policajtom umožnil vstup do priestoru, v ktorom býval. Tam policajti spozorovali veci, ktoré sa spájali s predchádzajúcimi zisteniami (čičmy, topánky, kušu a popruhy), ktoré súdy vyhodnotili ako nepriame dôkazy, ktoré v spojení s inými dôkazmi viedli k záveru o vine sťažovateľa.

3. O tomto postupe policajti spísali dve zápisnice. Z prvej označenej ako zápisnica o obhliadke vyplýva, že sťažovateľ výslovne súhlasí s prehliadkou priestorov, v ktorých býva, obhliadka trvala od 15.00 h do 15.50 h a boli pri nej zaistené stopy (čičmy, topánky, kuša a popruhy). Z druhej označenej ako zápisnica o vydaní veci vyplýva, že sťažovateľ po predchádzajúcom upozornení

podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku a poučení, že nie je povinný predkladať dôkazy a vypovedať o skutočnostiach, ktoré môžu svedčiť v jeho neprospech, v čase od 16.00 h do 16.50 h na obvodnom oddelení polície vydal veci zaistené ako stopy.

4. Proti rozsudku okresného súdu sa sťažovateľ odvolal. Okrem iného namietol, že pri prehliadke jeho bytu, hoc aj s jeho súhlasom, nebola prítomná nezúčastnená osoba. Preto bola nezákonná a nezákonné sú aj pritom získané vecné dôkazy. Pripomenul, že trestné konanie začalo obhliadkou nálezu jeleňa podľa § 154 Trestného poriadku, no potom policajti postupovali nezákonne, keď zo zápisnice o obhliadke vyplýva, že malo ísť o obhliadku miesta činu, no tak tomu nebolo a ako podozrivý nebol poučený, že sa vykoná obhliadka jeho bytového priestoru. Okrem toho zo zápisnice nie je zrejmé označenie vykonávajúcich osôb. To podľa sťažovateľa viedlo k nedôveryhodnosti týchto dôkazov pre rozpor s § 58 ods. 1 Trestného poriadku. Za podstatné však považoval to, že podľa zápisnice bol výslovne poučený len o tom, že sa vykoná obhliadka miesta činu, hoci o miesto činu nešlo, ale šlo o domovú prehliadku, ku ktorej mala byť prizvaná nezúčastnená osoba. Rovnako neboli dodržané povinnosti podľa Trestného poriadku (poučenie, predchádzajúca výzva na vydanie veci, zachytenie priebehu úkonu a prítomných osôb).

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením krajský súd odvolanie sťažovateľa zamietol. Dospel k záveru, že obhliadka jeho bydliska, pri ktorej boli nájdené veci dôležité pre trestné konanie, bola zákonná. Poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu (2Tdo/29/2014, 5Tdo/17/2021 a R 17/2015), z ktorých vyplýva, že príkaz na domovú prehliadku netreba, ak je zrejmá dobrovoľná súčinnosť osoby, ktorá vlastní alebo užíva nehnuteľnosť. Vtedy sa použije vydanie alebo odňatie vecí pri výkone obhliadky podľa § 154 Trestného poriadku. Krajský súd upozornil na výpoveď sťažovateľa z prípravného konania, kde uviedol, že s obhliadkou bydliska súhlasil a už predtým vedel, že je podozrivý zo zastrelenia jeleňa. Krajský súd uzavrel, že sťažovateľ dobrovoľne umožnil obhliadku a po poučení o zákaze sebaobvinenia dobrovoľne vydal viditeľne umiestnené veci.

6. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ z rovnakých dôvodov dovolanie, ktoré najvyšší súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením odmietol. Najvyšší súd vychádzal z toho, že sťažovateľ podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (založenie rozhodnutie na zákonným spôsobom nevykonaných dôkazoch) namietol nezákonnosť domovej prehliadky, keď pred jej vykonaním nebol poučený a nebola o nej riadne spísaná zápisnica. Rovnako ako krajský súd vychádzal z rozhodnutia (R 17/2015) a bol toho názoru, že sťažovateľ po poučení a výzve policajtov vydal veci zaistené pri obhliadke potom, keď ju umožnil a zároveň sa jej zúčastnil. Zvýraznil, že podľa zápisnice bol poučený a k obhliadke nemal žiadne námietky. To uviedol aj vo svojich výsluchoch a potvrdzovali to výpovede policajta a vlastníka nehnuteľnosti. Poukázal aj na poučenie v zápisnici o vydaní vecí a na to, že z výpovedí svedkov vyplynulo, že nebol obmedzený na osobnej slobode a počas obhliadky sa voľne pohyboval v obydli. Najvyšší súd následne doslovne prepísal argumentáciu krajského súdu, s ktorou sa stotožnil.

III.

7. Sťažovateľ zdôrazňuje, že bol poučený iba o tom, že v jeho obydli sa vykoná obhliadka, no nie o zákaze sebaobvinenia, o čom mal byť poučený pred vydaním vecí. Odkazuje na rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) Heaney a McGuinness proti Írsku, Jalloh proti Nemecku a Saunders proti Veľkej Británii a nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 561/2021. Podľa sťažovateľa mu najvyšší súd nedal odpoveď na to, že podľa zápisnice o obhliadke nebol

poučený o zákaze sebaobvinenia a o tom bol poučený až v zápisnici o vydaní vecí v čase, keď už tieto veci boli v dispozícii polície. Preto došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 1 ústavy. Tým, že krajský a najvyšší súd na túto jeho argumentáciu nereagovali, porušili jeho ústavné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

8. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením, v ktorom sa vysporiadal s jeho námietkami proti uzneseniu krajského súdu. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o dovolaní sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu vylučuje právomoc ústavného súdu v rozsahu proti uzneseniu krajského súdu. Preto bola ústavná sťažnosť v tomto rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá. Proti uzneseniu najvyššieho súdu je ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

9. Argumentácia sťažovateľa vychádza z toho, neposkytnutím poučenia o zákaze sebaobvinenia došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 1 ústavy. Následná argumentácia rozsudkami ESLP je však celkom neadresná. Judikatúra ESLP zakazuje nenáležitý nátlak (*improper compulsion*) zo strany mocenských autorít (rozsudok Murray proti Spojenému kráľovstvu, bod 45 a Saunders proti Spojenému kráľovstvu, bod 68). Právo nevypovedať vo svoj neprospech predpokladá, že obžaloba v trestnej veci musí preukázať tvrdenie proti obvinenému bez použitia dôkazov získaných nátlakom (*coercion or oppression*) v rozpore s vôľou obvineného (Saunders proti Spojenému kráľovstvu, bod 68, Bykov proti Rusku, bod 92). Zákaz sebaobvinenia chráni pred získavaním dôkazov nátlakom alebo útlakom. Práve nátlak vyvoláva obavy z rešpektovania privilégia nevypovedať vo svoj neprospech, čo vedie k nutnosti zvážiť povahu a stupeň nátlaku použitého na získanie dôkazov (Ibrahim a spol. proti Spojenému kráľovstvu, bod 267). Právo nevypovedať vo svoj neprospech nie je absolútne. Nátlak je nezlučiteľný s čl. 6 dohovoru, len ak zasahuje samotnú podstatu výsady nevypovedať vo svoj neprospech.

10. Vec sťažovateľa nie je porovnateľná s inými prípadmi, v ktorých ESLP vyslovil porušenie čl. 6 dohovoru v súvislosti s porušením zákazu svedčiť proti sebe samému: (i) vypudenie drog z tela páchatel'a núteným podaním liekov (Jalloh proti Nemecku), (ii) fyzické násilie proti podozrivému spojené s hrozbou vážnej fyzickej ujmy (Gäfgen proti Nemecku), políciou organizovaný nátlak spoluväzňa na podozrivého, ktorý skôr odmietol vypovedať (Allan proti Spojenému kráľovstvu), posúdenie odmietnutia poskytnutia informácií o pohybe počas teroristického útoku ako trestného činu (Heaney a McGuinness proti Írsku), zohľadnenie odmietnutia vypovedať pri vyvedení trestnej zodpovednosti (Saunders proti Veľkej Británii). Z týchto rozhodnutí nemožno vyvodit' porušenie práva podľa čl. 6 dohovoru v dôsledku neposkytnutia poučenia o zákaze svedčiť proti sebe samému. Rovnako na vec sťažovateľa nemožno vzťahovať závery nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 561/2021, v ktorom základom vyslovenia porušenia ústavných práv sťažovateľa na osobnú slobodu bolo zistenie, že k prehliadke jeho auta, pri ktorej boli nájdené drogy, došlo bez jeho súhlasu bez toho, aby si bol vedomý toho, že je podozrivý, a pod zámienkou kontroly povinnej výbavy.

11. Rozsah základného práva odopriet' výpoveď podľa čl. 47 ods. 1 ústavy je bližšie upravený v Trestnom poriadku, ktorý výslovne ustanovuje, že obvinený k výpovedi ani k priznaniu nesmie

byť nezákonne donucovaný a pred výsluchom má byť poučený o práve odoprieť vypovedať. Sťažovateľ však počas vykonávania obhliadky, počas ktorej bolo nepochybné, že je podozrivý zo spáchania trestného činu, nevypovedal, s obhliadkou súhlasil a zároveň aj dobrovoľne vydal veci, ktoré pritom policajti spozorovali. Jediný problematický prvok postupu policajtov spočíval v tom, že o obhliadke a vydaní vecí boli spísané dve zápisnice, pričom z prvej vyplýva, že veci boli bez predchádzajúceho poučenia sťažovateľa, no s jeho súhlasom s obhliadkou zaistené ako stopy, a až z druhej vyplýva, že sťažovateľ veci vydal po upozornení podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku.

12. Za problematické sťažovateľ považuje to, že mal byť podľa § 89 ods. 1 Trestného poriadku poučený už predtým, ako boli veci zaistené ako stopy. Z § 89 ods. 1 Trestného poriadku však vyplýva, že vec dôležitá pre trestné stíhanie musí byť na strane jednej policajtovi predložená a len ak je potrebné ju zaistiť, je osoba, ktorá ju má, povinná ju vydať. Z toho je zrejmé, že pred splnením povinnosti predložiť vec sa predchádzajúce upozornenie nevyžaduje a k tomuto postupu dochádza len potom, ak policajt dospeje k záveru, že veci je potrebné zaistiť. Okrem toho nejde o poučenie, ale o upozornenie, ktorého účelom nie je ochrana práv podozrivého odoprieť vypovedať. Preto nemožno dospieť k záveru, že by pre ochranu základného práva sťažovateľa bolo nevyhnutné, aby bol pri zaistení vecí pri obhliadke osobitne poučovaný o zákaze sebaobvinenia, keď bolo zrejmé, že nielen s obhliadkou bytového priestoru, ale následne aj s vydaním vecí súhlasil, keď si bol vedomý toho, že je podozrivý zo spáchania trestného činu.

13. Na tomto závere nič nemení ani to, že sťažovateľ bol poučený o tom, že ako podozrivý nie je povinný predkladať dôkazy a vypovedať o skutočnostiach, ktoré môžu svedčiť v jeho neprospech, až potom, ako boli veci políciou zaistené. Tieto, v jeho bytovom priestore viditeľne umiestnené veci sťažovateľ tým, že súhlasil s obhliadkou bytového priestoru, tak policajtom predložil a až následne dobrovoľne vydal. Sťažovateľ si bol od začiatku úkonov vedomý, že je podozrivý a zo žiadnych ustanovení Trestného poriadku nevyplýva, že mal byť osobitne poučený o zákaze sebaobvinenia. Predovšetkým však nemožno dospieť k záveru, že by veci zaistené pri prehliadke bytového priestoru boli políciou získané v dôsledku nátlaku alebo v rozpore s vôľou sťažovateľa. To vylučuje porušenie jeho práva podľa čl. 47 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Rovnako nemožno dospieť k porušeniu ústavných práv sťažovateľa v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí krajského a najvyššieho súdu. Argumentácia súdov sťažovateľovi poskytuje dostatočné odpovede na ním nastolenú otázku nezákonne získaných dôkazov. To, že v nej nie je obsiahnutá osobitná odpoveď na to, že podľa zápisnice o obhliadke nebol poučený o zákaze sebaobvinenia a o tom bol poučený až v zápisnici o vydaní vecí, nevedlo k porušeniu ústavných práv sťažovateľa, keďže vyriešenie tejto čiastkovej otázky nebolo podstatné pre záver o tom, že k zabezpečeniu vecí došlo bez porušenia zákazu sebaobvinenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu